

31.1.2007

Dnrot 3844/4/05, 3845/4/05 ja 3855/4/05

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Anne Kumpula

VIRANOMAISTEN MENETTELY LAPSEN HUOLTOA JA TAPAAMISOIKEUTTA SEKÄ ELATUSTA KOSKENEISSA ASIOISSA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli kolmessa samana päivänä allekirjoittamassaan kirjeessä eri viranomaisten toimenpiteitä lastensa tapaamisoikeutta, poikansa koulutusavustusta sekä elatustuen hakemista koskeneissa asioissa.

Yksi kantelu kohdistui X:n kaupungin ja Y:n kunnan lastenvalvojien menettelyyn tapaamisoikeutta koskeneessa asiassa. Kantelija esitti myös yleisiä kysymyksiä lastenvalvojien tehtävistä.

Kantelija arvosteli toisessa kirjeessään X:n kaupungin lastenvalvojaa sekä X:n seudun oikeusaputoimiston julkista oikeusavustajaa siitä tavasta, jolla he olivat hoitaneet kantelijan pojan koulutusavustusta koskevaa asiaa.

Kolmannessa kirjeessä kantelija pyysi oikeusasiamiestä selvittämään X:n kaupungin elatusturvayksikön toimenpiteiden asianmukaisuutta koskien elatustuen hakemista.

- - -

3 RATKAISU

3.1
Lastenvalvojien menettely lasten huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevissa asioissa

3.1.1
Lasten huollosta ja tapaamisoikeudesta tehdyt sopimukset

Lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta voidaan päättää kahdella tavalla: Vanhemmat voivat tehdä asioista keskenään kirjallisen sopimuksen, jonka sosiaalilautakunta, tai käytännössä tähän tehtävään määrätty viranhaltija vahvistaa. Jos sopimukseen ei päästä, asiasta voi päättää yleinen alioikeus. Käräjäoikeuden asiassa tekemään ratkaisuun on mahdollista hakea muutosta.

Voimassa olevaa sopimusta tai oikeuden päätöstä voidaan tarvittaessa muuttaa joko tekemällä sopimus, jossa asioista sovitaan uudella tavalla, tai saattamalla asia käräjäoikeuden ratkaistavaksi.

Kantelija oli tehnyt entisen miehensä kanssa sopimukset lastensa elatuksesta, asumisesta, huollosta ja tapaamisoikeudesta 14.1.1999.

Sosiaaliviranomaisilta saadun selvityksen mukaan ainoastaan kantelijan tyttären osalta oli tehty uudet elatus- ja tapaamissopimukset hänen muutettuaan isänsä luota äidin luokse. Muita sopimuksia ei ole myöhemmin muutettu sosiaalilautakunnan vahvistamalla sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä, eli niitä noudatetaan lähtökohtaisesti edelleen.

Vanhemmat voivat halutessaan poiketa tekemästään sopimuksesta, jos he pääsevät yhteisymmärrykseen. Kummallakaan vanhemmalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta noudattaa muuta kuin sitä sopimusta, jonka sosiaalilautakunta on virallisesti vahvistanut. Mahdolliset muut vanhempien suullisesti tai kirjallisesti tekemät sopimukset eivät ole täytäntöönpanokelpoisia. Toinen vanhemmista ei voi myöskään yksipuolisesti muuttaa tehtyä sopimusta. Jos lasta luonaan pitävä vanhempi ei esimerkiksi luovuta lasta tapaamisiin, tuomioistuin voi velvoittaa hänet sakon uhalla noudattamaan tapaamisista tehtyä sopimusta (ks. tarkemmin laki lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta, 619/1996).

Kantelija kertoi olevansa tyytymätön nykyisiin huolto- ja tapaamisjärjestelyihin. Y:n kunnan perusturvalautakunnan antaman selvityksen mukaan hänelle oli kerrottu toistuvasti, että elleivät vanhemmat pääse yksimielisyyteen sopimusten muuttamisesta, asian voi viedä käräjäoikeuden ratkaistavaksi.

3.1.2

Lastenvalvojan tehtävistä

Lastenvalvojan tehtäviksi määritellään lainsäädännössä erityisesti isyyden selvittämiseen liittyvät tehtävät. Useissa kunnissa lastenvalvojan virassa työskentelevien henkilöiden tehtäviin kuuluu myös vastata lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 8 §:ssä tai lapsen elatuksesta annetun lain (704/1975) 8 §:ssä tarkoitettujen sopimusten valmistelusta.

Lastenvalvoja voi ainoastaan neuvotella vanhempien kanssa näiden sopimusten sisällöstä. Sosiaalilautakunnan alaiset viranhaltijat voivat vahvistaa vain sellaisen sopimuksen, joka on molempien vanhempien tahdon mukainen. Sopimusta vahvistettaessa on myös otettava huomioon lapsen etu ja toivomukset (laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 8 §:n 3 momentti).

Lastenvalvoja ei voi päättää sopimuksen sisällöstä vanhempien puolesta. Hän ei voi myöskään velvoittaa vanhempaa suostumaan toisen osapuolen esittämiin vaatimuksiin.

Jos asia on riitainen, sopimus on jätettävä vahvistamatta ja ohjattava osapuolet käräjäoikeuteen. Vaikka lastenvalvojilla olisikin paljon tietoa perheestä ja heillä olisi oma käsityksensä siitä, miten lasten huolto ja tapaamisoikeus olisi parasta järjestää, he eivät voi päättää asiasta, kuten

edellä on todettu. Kun käräjäoikeus käsittelee lapsen asumista, huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevaa asiaa, se voi pyytää asiassa selvityksen sosiaalilautakunnalta. Tällaista selvitystä pyydetään sen vuoksi, että esimerkiksi sosiaalityöntekijöillä on käräjäoikeutta paremmat mahdollisuudet selvittää perheen tilannetta sekä lasten osuhteita ja toiveita.

3.1.3

Arviointi

Lastenvalvojat olivat pyrkineet selvittämään kantelijan ja hänen miehensä tekemien, lasten huoltoa ja tapaamisia koskevien sopimusten tulkinnasta syntyneitä erimielisyyksiä. Edellä kohdassa 3.1.2 todetuista syistä heidän mahdollisuutensa vaikuttaa esimerkiksi tapaamisten sujuvuuteen on kuitenkin rajallinen.

Johtava sosiaalityöntekijä kertoi selvityksessään, että kun lastenvalvoja oli välittänyt kantelijalle lasten isän toivomuksia ja viestejä, tästä oli voinut syntyä mielikuva, että isää kuullaan enemmän. Johtava sosiaalityöntekijä totesi ymmärtävänsä, että kantelija oli kokenut viestit saneluna isän puolelta. Hän lisäsi, että tämän tulkintamahdollisuuden vuoksi vanhempien välisten viestien välittämistä vältetään eikä sähköpostia käytetä tapaamisjärjestelyissä auttamisen välineenä juuri lainkaan.

Saadun selvityksen perusteella en voi kuitenkaan katsoa, että lastenvalvojat olisivat olleet toiminnassaan puolueellisia. Lastenvalvojat olivat täyttäneet neuvontavelvollisuutensa kertomalla kantelijalle millä tavoin hänen on mahdollista saada aikaan muutoksia esimerkiksi tapaamisista tehtyihin sopimuksiin.

Y:n kunnan sosiaalitoimesta saadun selvityksen mukaan lapsia oli kuultu ja molempia vanhempia oli ohjattu hakemaan eri asiantuntijoilta apua lasten tilanteisiin. Kantelijan ja hänen entisen miehensä kanssa oli keskusteltu vanhempien riitaisuuksien vaikutuksesta lasten hyvinvointiin. Vanhempia oli myös ohjattu hakemaan tulehtuneeseen tilanteeseen apua perheneuvolasta. Ongelmalliseksi työskentelyssä oli todettu se, että asioiden selvittämisen kannalta oleelliset vanhempien yhteistapaamiset eivät olleet aina onnistuneet.

Johtava sosiaalityöntekijä totesi antamassaan selvityksessä, että lastenvalvoja ei X:n kaupungissa ollut itse kuullut lapsia sen vuoksi, että asiassa on ollut kyse vanhempien välisen suhteen toimimattomuudesta eikä lapsia ole haluttu laittaa siinä asiassa ratkaisijan rooliin. Katson, että lastenvalvojalla on ollut oikeus harkita tässä tilanteessa lasten kuulemisen tarkoituksenmukaisuutta.

Lastenvalvojilta puhelimitse saatujen tietojen mukaan perheen kanssa työskentely jatkuu edelleen. Kantelijan lapsia voidaan tässä yhteydessä myös kuulla esimerkiksi perheneuvolassa ja heidän mielipiteensä ja toivomuksensa selvittää.

Y:n kunnan ja X:n kaupungin sosiaaliviranomaiset ovat kertomansa mukaan tehneet tiivistä yhteistyötä. X:n kaupungin vs. sosiaalipalvelupäällikkö tosin

totesi selvityksessään, että kantelija on voinut kokea kahden kunnan yhteistyön myös asiaa hajottavana tekijänä.

Kantelijan lapset ovat jo täysi-ikäisiä, joten heidän asioidensa selvittämiseen ei lastenvalvojalla tai lastensuojeluviranomaisilla ole velvollisuutta lukuun ottamatta mahdollista koulutusavustuksesta tehtävää sopimusta täysi-ikäiseksi tulon jälkeen.

Katson, että asiassa ei lasten asumista, huoltoa tai tapaamisoikeutta koskevilta osin ole tullut ilmi sellaista lainvastaista tai virheellistä menettelyä, johon minun olisi syytä puuttua.

Eduskunnan oikeusasiamies ei voi toimivaltansa puitteissa selvittää, miten lapsen huolto ja tapaamiset muualla asuvan vanhemman kanssa olisi parasta järjestää.

3.2

Lastenvalvojien tavoitettavuus

Kantelija kysyi kirjeessään, miten lastenvalvojaan saisi yhteyttä. Hän kertoi, että yhteyttä ei saa edes viikoissa ja vastaanottoaikaa saa odottaa kuukausia.

Johtava sosiaalityöntekijä totesi selvityksessään, että X:n kaupungissa ajan varaamisen lastenvalvojalle pitäisi onnistua päivittäin. Asiakasvastaanotolle joutuu sen sijaan hänen mukaansa jonottamaan kahdesta kolmeen kuukautta. Y:n kunnan sosiaalijohtajalta saadun tiedon mukaan kunnassa lastenvalvojan vastaanotolle pääsemiseksi joutuu odottamaan noin kuukauden.

En katso, että jonotusaika lastenvalvojalle olisi kummassakaan kunnassa kohtuuttoman pitkä ottaen huomioon sen, että lastenvalvojan tehtävissä ei pääsääntöisesti ole kyse kiireellisestä avun tarpeesta. Sekä X:n kaupungissa että Y:n kunnassa lastenvalvojat ovat tavoitettavissa myös puhelimitse tiettyinä puhelinaikoina.

3.3

Elatustukihakemuksen käsittely X:n kaupungin sosiaalitoimessa

3.3.1

Elatusavun erääntyminen ja oikeus elatustukeen

Kantelija ja hänen entinen miehensä olivat tehneet sopimukset lastensa elatuksesta 14.1.1999. Näissä elatusapusopimuksissa elatusavun eräpäiväksi oli sovittu kunkin kuukauden ensimmäinen päivä.

Elatusvelvollisen tulee suorittaa sovittu elatusmaksu sovittuna eräpäivänä. Jos näin ei tapahdu, on lasta luonaan pitävällä vanhemmalla lähtökohtaisesti mahdollisuus saada elatustukea. Kantelijan entisellä miehellä on siis ollut sinänsä lainmukainen peruste hakea elatustukea, vaikka maksu ei ole ollut myöhässä kuin yhden päivän. Elatustukea ei kuitenkaan myönnetä pelkän hakemuksen perusteella, vaan elatusvelvolliselle on elatusturvalain 9 §:n 2

momentin mukaan varattava tilaisuus selvityksen antamiseen hakemuksen johdosta. Näin oli nytkin tehty.

Kantelija kertoi tehneensä X:n kaupungin sosiaaliviraston elatusturväkäsittelijälle selvityksen, että hän maksaa elatusmaksut palkkapäivänään, kuun 15. päivä. Tällainen yksipuolinen ilmoitus ei ole riittävä muuttamaan 14.1.1999 sopimuksessa todettua elatusmaksun eräpäivää. Eräpäivää voidaan muuttaa ainoastaan uudella sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä.

Tilannetta ei myöskään voi tarkastella kantelijan toivomalla tavalla kokonaisuutena. Eräpäiviin ei toisin sanoen vaikuta se, miten toinen osapuoli hoitaa elatusmaksuvelvoitteensa. Kummankin osapuolen tulisi lähtökohtaisesti maksaa elatusapuerät sovituin tavoin kuun ensimmäisenä päivänä ja vastaavasti elatusavun viivästyessä kummallekin vanhemmalle syntyvä oikeus hakea elatustukea.

X:n kaupungin sosiaali- ja terveystoimelta saadun selvityksen mukaan kantelijaa on neuvottu, mitä hänen tulisi tehdä voidakseen muuttaa elatussopimukseen merkittyä eräpäivää. Asia ei siis tältä osin anna aihetta toimenpiteisiin.

3.3.2

Elatustukihakemus ja siihen liittynyt ilmoituskirje

Kantelijan kantelukirjelmän liitteenä oli päätös elatustuesta 16.11.2005 sekä päiväämätön ja allekirjoittamaton elatustukihakemus ja siihen liittynyt, 2.11.2005 päivätty ilmoituskirje.

X:n kaupungilta saadun selvityksen mukaan 1.2.2005 käyttöön otetussa elatustukiasioiden atk-järjestelmässä oli puutteita. Tulosteissa ei näkynyt hakemuspäivää eikä asiaa käsittelevän toimielimen nimeä. Nämä tiedot jouduttiin lisäämään manuaalisesti kunnes ohjelma saataisiin korjattua. Kantelijalle lähetetystä ilmoituskirjeestä oli toimielimen leima jäänyt epähuomiossa pois.

Ilmoituskirjeessä oli kuitenkin lähettäjän nimi, virka-asema ja postiosoite. Kantelijan selvitys saapui elatusturvayksikköön ilmoituksessa asetetussa määräajassa ja koska hän oli suorittanut erääntyneen elatusavun, elatustukihakemus hylättiin.

Katson, että hyvän hallinnon mukaista olisi ollut toimittaa kantelijalle sellainen kappale hakemuksesta, jossa olisi ollut asianmukaisesti merkittynä päiväys, hakijan allekirjoitus ja toimielimen nimi. Asiaan ei vaikuta se, että kyseessä oli X:n kaupungin elatusturvasta saadun selvityksen mukaan jo viides kerta, kun kantelija joutui antamaan selvityksen kantelijan entisen miehen tekemän elatustukihakemuksen perusteista.

Toimistopäällikkö X:n kaupungin sosiaali- ja terveystoimesta oli 30.12.2005 vastannut kantelijan elatusturväkäsittelijälle 15.11.2005 osoittamaan kirjeeseen. Kirjeessään toimistopäällikkö selvitti kantelijalle tapahtunutta.

Näin ollen katson, että asia ei anna minulle aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että kiinnitän X:n kaupungin sosiaali- ja terveystoimen elatusturvaosaston huomiota huolellisuuteen asiakirjojen keskeisten muotovaatimusten osalta.

3.4

Koulutusavustusasian käsittely X:n kaupungin sosiaalitoimessa

3.4.1

Asianosaisuus koulutusavustusasiassa

Kantelija ihmetteli minulle osoittamassaan kantelussa, miten hänen entinen miehensä oli voinut toimia koulutusavustusasiassa täysi-ikäisen poikansa puolesta.

Lapsen elatuksesta annetun lain (704/1975) 5 §:n 1 momentin mukaan elatusapua koskevissa asioissa alaikäistä lasta edustaa hänen huoltajansa tai uskottu mies. Alaikäisen lapsen edustajalla on oikeus edustaa lasta myös asiassa, joka koskee lapsen oikeutta saada elatusta lapsen täytettyä kahdeksantoista vuotta.

Jos lapsi on jo täyttänyt 18 vuotta, hänen on itsensä allekirjoitettava koulutusavustuksesta tehtävä sopimus. On kuitenkin mahdollista, että se vanhemmista, jonka luona täysi-ikäinen lapsi asuu, edustaa häntä valtakirjalla hallintolain (434/2003) 12 §:n 1 momentin mukaisesti.

Kantelijan entisellä miehellä on ollut oikeus toimia asiassa poikansa asiamiehenä, edellyttäen että hänellä on ollut tätä varten asianmukainen valtakirja. Johtavan sosiaalityöntekijän vastineesta 2.1.2006 ilmenee, että perheasiainyksikössä säilytettävien asiakirjojen perusteella ei ole voitu selvittää, onko kantelijan entisellä miehellä ollut poikansa valtuutus vai ei.

X:n kaupungin sosiaali- ja terveystoimen antaman selvityksen mukaan koulutusavustussopimusta ei ollut vahvistettu perheasiainyksikössä. Asia oli näin ollen ilmeisesti rauennut, joten en katso aiheelliseksi selvittää sitä enemmälti.

Sosiaali- ja terveystoimen 23.3.2006 antamassa selvityksessä on yksityiskohtaisesti selostettu perheasiainyksikön menettelyä koulutusavustusasioissa yleensä. Selvitystä ei ole tältä osin tarkoituksenmukaista toistaa tässä. Minulla ei ole huomautettavaa sen johdosta, mitä selvityksessä on kerrottu menettelystä.

3.4.2

Lastenvalvojan kirje kantelijalle

Kantelija kertoi saaneensa X:n kaupungin sosiaali- ja terveystoimesta vs. lastenvalvojan laatiman viestin, jossa häntä kehoitettiin allekirjoittamaan hänen entisen miehensä esittämä koulutusavustussopimus ja toimittamaan se sosiaali- ja terveystoimen perheasiainyksikköön.

Johtavan sosiaalityöntekijän antaman selvityksen mukaan vs. lastenvalvojan käyttämä kirjemalli ei ole yleisesti käytössä X:n kaupungin sosiaalitoimen perheasiainyksikössä. Johtava sosiaalityöntekijä totesi kirjeessään, että vs. lastenvalvoja oli esittänyt kirjeessä riittävästi tietoa koulutusavustukseen liittyvästä sopimuksesta, mutta kirje ei ollut ilmaisultaan kohtelias eikä asiakasystävällinen. Johtava sosiaalityöntekijä totesi, että vs. lastenvalvoja oli tapahtuma-aikaan ammatillisen kehityksensä alussa eikä hänen ilmaisutaitonsa ollut vielä kovin ammatitaitoista. Johtavan sosiaalityöntekijän mukaan X:n kaupungissa uusien työntekijöiden perehdytyksessä kiinnitetään huomiota myös työntekijöiden asiakkaille lähettämiin kirjeisiin.

Kantelija oli pyytänyt X:n kaupungin sosiaali- ja terveystoimelta kirjallisesti selvitystä muun muassa nyt kyseessä olevaan koulutusavustusasian hoitoon liittyen. Johtava sosiaalityöntekijä oli selvityspyynnön johdosta antamassaan vastineessa 2.1.2006 kertonut, että vs. lastenvalvojan sijaisuus X:n perheasiainyksikössä oli päättynyt 30.11.2005, joten hänen kanssaan ei ollut voitu käydä keskustelua ko. asian hoitamisesta. Johtava sosiaalityöntekijä totesi vastineessaan pitävänsä vs. lastenvalvojan kirjettä tyylillisesti vähän epäkohteliaana ja esitti siitä pahoittelunsa.

Asia ei anna tältä osin aihetta toimenpiteisiin.

3.5

X:n seudun oikeusaputoimiston menettely

Kantelussaan kantelija arvosteli myös X:n kaupungin julkisen oikeusavustajan toimintaa koulutusavustusasian hoitamisessa. Kantelijan mielestä julkisen oikeusavustajan hänelle 14.7.2004 lähettämä kirje oli ollut uhkaileva ja epäeettinen.

Johtavan julkisen oikeusavustajan antamassa selvityksessä todettiin aluksi, että edellä mainittu julkinen oikeusavustaja ei enää työskennellyt oikeusavustajana. Näin ollen selvitys perustui siihen selvitykseen, mikä oli saatavissa jutun asiakirjoista ja asiakastiedoista.

Saadun selvityksen mukaan kantelijan poika oli itse antanut julkiselle oikeusavustajalle toimeksiannon koulutusavustusasian viemisestä käräjäoikeuteen 14.7.2004. Kantelijan poika oli 14.10.2004 käynyt lopettamassa toimeksiannon.

Johtava julkinen oikeusavustaja myönsi, että julkisen oikeusavustajan kantelijalle lähettämä kirje oli ollut ehkä hieman jyrkkä.

Kantelija kertoi, että hän ei ollut saanut vastauksia kysymyksiinsä, joita hän oli esittänyt oikeusaputoimistolle 30.10.2005 osoittamassaan kirjeessä.

Johtava julkinen oikeusavustaja totesi, että julkinen oikeusavustaja ei ollut voinut kommentoida kantelijan kysymiä asioita, koska toimeksianto oli lopetettu. Kantelija oli soittanut julkisen oikeusavustajan kirjeen saatuaan johtavalle julkiselle oikeusavustajalle ja tiedustellut valtakirjan olemassaoloa. Johtava julkinen oikeusavustaja oli selvittänyt asiaa kantelijalle.

Näkemykseni mukaan olisi kuitenkin ollut asianmukaista vastata kantelijan kirjeeseen, joka ilmeisesti oli saapunut oikeusaputoimistoon yllä mainitun puhelun jälkeen, ja todeta, ettei kantelijan esittämiin kysymyksiin voitu yllä kerrotusta johtuen enempää vastata.

Mitä tulee julkisen oikeusavustajan kirjeeseen, johtava julkinen oikeusavustaja on katsonut sen olleen ehkä hieman jyrkkä. Kirje ei kuitenkaan näkemykseni mukaan sisällä mitään sellaista, mikä edellyttäisi, että asiaa olisi aiheellista ryhtyä laillisuusvalvonnan näkökulmasta selvittämään julkisen oikeusavustajan osalta enempää.

3.6

Vanhempien elatusvastuu ym.

Kantelija on esittänyt kirjeessään oikeusasiamiehelle myös vanhempien elatusvastuuta ja vanhempien toimintaa elatusasioissa koskevia kysymyksiä. Elatusavun vahvistaminen tapahtuu samaan tapaan kuin huollosta ja tapaamisoikeudesta päättäminen. Oikeusasiamies ei voi ottaa kantaa elatusmaksun määrän perusteisiin yksittäisessä tapauksessa, vaan tämä tehtävä kuuluu viime kädessä tuomioistuimille. Viranomaisilla ei myöskään ole mahdollisuutta puuttua siihen, miten elatusapuna tai lapsilisänä saadut rahat perheessä käytetään, tai miten lasten vanhemmat muutoin toimivat lasten elatusturvaa koskevien asioiden hoidossa.

3.7

Johtavan sosiaalityöntekijän lausunto passiasiassa

Kantelija kertoi vastinekirjelmässään 28.8.2006, että hän oli pyytänyt poliisia peruuttamaan tyttärensä 10 vuoden passin. Poliisi oli pyytänyt asiassa sosiaaliviranomaisten lausunnon. Kantelija katsoi johtavan sosiaalityöntekijän toimineen virheellisesti, kun hän antoi asiassa lausunnon, että olisi lapsen edun mukaista pitää 10 vuoden passi edelleen voimassa.

Vastinekirjelmän liitteenä oli X:n kihlakunnan poliisilaitoksen päätös passiasiassa 19.6.2006. Tässä päätöksessä johtavan sosiaalityöntekijän kerrotaan 31.5.2006 antamassaan lausunnossa todenneen, että sosiaaliviranomaisella ei ole sellaista passilain edellyttämää tietoa, jonka perusteella lausunto voitaisiin antaa. Päätösasiakirjan perusteella näyttäisi siis siltä, että sosiaaliviranomaiset eivät ole ilmaisseet asiassa mielipidettään.

Asia ei edellä sanotun perusteella anna aihetta epäillä, että johtava sosiaalityöntekijä olisi menetellyt asiassa lainvastaisesti tai virheellisesti.

4

TOIMENPITEET

Kiinnitän X:n kaupungin sosiaali- ja terveystoimen elatusturvaosaston huomiota niihin hyvän hallinnon vaatimuksiin näkökohtiin, jotka on tuotu esille edellä kohdassa 3.3.2. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen päätöksestäni X:n kaupungin sosiaali- ja terveystoimelle.

Lähetän päätöksen tiedoksi myös oikeusaputoimistolle.